

9. 1. 2025

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Zamyšlení nad spojitostí a rozdílností rámcové smlouvy a obchodních podmínek

Judikatura Nejvyššího soudu[1] dlouhodobě zastává názor, že tzv. rámcová smlouva je obdobou obchodních podmínek. Cílem tohoto článku je podrobit řečené tvrzení Nejvyššího soudu podrobnějšímu zkoumání a vyvodit, zda se skutečně jedná o obdobné instituty, či případně nikoliv, a stanovit, jaké jsou jejich konkrétní spojitosti a rozdílnosti.

Prvně je třeba alespoň v krátkosti vymezit, co je to rámcová smlouva a obchodní podmínky.

Rámcová smlouva bývá tradičně řazena mezi nepojmenované smlouvy, tedy jde o smlouvu, která není upravena v ustanoveních zákona [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku, (dále jen „občanský zákoník“), o závazcích z právního jednání jako typová smlouva. Rámcová smlouva se řídí toliko obecnými ustanoveními občanského zákoníku o závazcích. Smluvní strany tedy mají značnou volnost - při dodržení minimálních zákonných mantinelů - si upravit vzájemná práva a povinnosti.

Použití rámcových smluv stojí na koncepci právního vztahu, kde se předpokládá opakované uzavírání smluv v rámci dlouhodobého obchodního vztahu. Aby nemusely smluvní strany pokaždé uzavírat smlouvu se všemi rozličnými náležitostmi, upraví svůj obchodní vztah nejprve rámcovou smlouvou, ve které stanoví všechny ty náležitosti, které jsou obecné, tedy společné pro všechny ostatní (navazující) smlouvy v jejich obchodním vztahu. Poté smluvní strany podle potřeby uzavírají jednotlivé „realizační“ smlouvy, v nichž upravují pouze náležitosti specifické pro tento konkrétní smluvní vztah, zatímco v ostatním se odkáže na rámcovou smlouvu.

Nejvyšší soud[2] ohledně rámcové smlouvy zastává poněkud zvláštní postoj, neboť na jednu stranu ji prohlašuje za smlouvu inominátní a na druhou stranu uvádí, že z rámcové smlouvy nevznikají práva a povinnosti. Pokud by ovšem ze smlouvy nevznikaly práva a povinnosti, nejednalo by se vůbec o smlouvu. Teorie i praxe však rámcovou smlouvu zpravidla uznávají jako nepojmenovanou smlouvu (někteří autoři[3] ji považují za jednu z nejužívanějších inominátních smluv).

Lze rovněž také zmínit, že se nemusí vždy striktně jednat o nepojmenovanou smlouvu. Může totiž mít náležitosti některé typové smlouvy a zároveň upravovat obecné podmínky obchodního vztahu smluvních stran. Např. se může jednat o kupní rámcovou smlouvu, pokud má podstatné náležitosti smlouvy kupní, a zároveň se na jejím základě budou uzavírat další dílčí realizační kupní smlouvy.

Obchodní podmínky nejsou občanským zákoníkem terminologicky zakotveny a jejich obsahové vymezení leží na doktrinní literatuře a judikatuře. Občanský zákoník na využití a aplikaci obchodních podmínek pamatuje v ustanoveních § 1751 až § 1753. Obchodní podmínky v praxi bývají separátní dokument, tedy odlišný dokument od smlouvy samé, na který smlouva odkazuje, a obsahují obecné normy, jež se svým charakterem mají vztahovat na více obchodů. V literatuře se lze setkat i s takzvaným materiálním pojetím obchodních podmínek, v rámci kterého se klade důraz na jejich obecnost, a naopak se nevyžaduje jejich separace od hlavní smlouvy. Občanský zákoník však takové pojetí neaprobuje a drží se pojetí formálního (jde o separátní dokument, na nějž je smlouvou odkazováno)[4].

V praxi jsou nejčastěji obchodní podmínky samostatným dokumentem, který obsahuje všechna ta

ujednání, která se mají vztahovat na větší množství obchodů, a to ať už s jedním, nebo i s vícero dodavateli, s nimiž se předpokládá uzavírání jednotlivých smluv. Fakticky se tedy primárně nejedná o smlouvu, nýbrž o dokument, který se stává součástí smlouvy až odkazem ve smlouvě. Jakmile smlouva odkáže na obchodní podmínky, stávají se obchodní podmínky součástí smlouvy. Dle občanského zákoníku je nutné obchodní podmínky připojit k nabídce, pokud již nejsou stranám známy. Připojením k nabídce lze rozumět listinné připojení, nebo v internetovém obchodě funkční internetový odkaz na stránku s těmito podmínkami. Známostí se rozumí zejména případ, kdy jsou obchodní podmínky již dlouhodobě mezi stranami užívány, nebo kdy jsou podmínky veřejně přístupné a průměrně opatrná osoba by se s nimi v dané situaci seznámila (např. vyvěšení hotelového řádu u vstupu do hotelu).

Jakmile se obchodní podmínky stanou součástí smlouvy, aplikují se na ně stejná zákonná pravidla jako pro ostatní části smlouvy. Uvedené však neplatí zcela bez výjimky, neboť občanský zákoník v návaznosti na zvláštní charakter obchodních podmínek dává další speciální pravidla. Občanský zákoník předně stanoví, že v případě rozporu mezi obchodními podmínkami a smlouvou mají přednost ustanovení smlouvy. Dále je také možná v případě smluv s dlouhodobým opětovným plněním, pokud jsou uzavírány s větším počtem osob, jednostranná změna obchodních podmínek s tím, že změna musí být druhé straně oznámena a druhá strana má právo změnu nepřijmout a smlouvu vypovědět. Občanský zákoník taktéž zakotvuje neúčinnost tzv. překvapivých klauzulí, kdy je neúčinné takové ustanovení obchodních podmínek, které druhá strana nemohla rozumně očekávat. Takovou klauzuli je nutné přijmout výslovně. Další pravidla pro obsah obchodních podmínek doplňuje judikatura, příkladem lze uvést zákaz smluvní pokuty v obchodních podmínkách, pokud se jedná o spotřebitelskou smlouvu.[\[5\]](#)

Z výše uvedeného vymezení rámcové smlouvy a obchodních podmínek lze usoudit, že se jedná o velice podobné instituty. Předně obchodní podmínky i rámcová smlouva slouží k tomu, aby upravily obecné náležitosti společné pro několik dalších smluvních vztahů. Mají také v obou případech subsidiární povahu, kdy vždy mají přednost ustanovení smlouvy (nebo realizační smlouvy) před obecnými ustanoveními v obchodních podmínkách/rámcové smlouvě.

Rámcová smlouva a obchodní podmínky mají tolik společných znaků, že je Nejvyšší soud považuje za jedno a to samé, resp. uvádí, že *„Význam rámcových smluv spočívá v tom, že strany tam, kde předpokládají dlouhodobější obchodní vztah, stanoví jejich prostřednictvím základní pravidla, jimž budou podléhat všechny konkrétní (tzv. realizační) smlouvy na jejich základě v budoucnu uzavřené, nebude-li v té či oné realizační smlouvě ujednáno jinak. Takto smluvená základní pravidla pak nejsou ničím jiným než oněmi jinými (jinými než všeobecnými) obchodními podmínkami (...).“*[\[6\]](#)

V souvislosti s tvrzením Nejvyššího soudu je třeba se věnovat otázce, zda je možné identifikovat nějaké rozdílnosti rámcové smlouvy a obchodních podmínek.

Předně lze zmínit spíše teoretický rozdíl, kdy ujednání obsažená v rámcové smlouvě jsou ujednáními přímými, neboť jsou obsažena od počátku ve smlouvě, zatímco ujednání v obchodních podmínkách jsou svou povahou ujednání nepřímá, protože se stávají součástí smlouvy až prostřednictvím odkazu.

Velmi praktickým rozdílem je zákaz překvapivého ujednání v obchodních podmínkách. Podle občanského zákoníku ustanovení obchodních podmínek, které druhá strana nemohla rozumně očekávat, je neúčinné, nepřijala-li je tato strana výslovně. Někteří autoři[\[7\]](#) zde akcentují materiální pojetí obchodních podmínek, kdy takové obchodní podmínky nemusí být v separátním dokumentu; tedy zákaz překvapivého ujednání může postihnout i ustanovení přímo ve smlouvě. Tento názor však přesahuje zákonnou dikci a není přijímán konsistentně. Dle gramatického výkladu se tento zákaz týká spíše toliko obchodních podmínek v separátním dokumentu. Podobné ochranné ustanovení v případě rámcových smluv ovšem nenalezneme. Rámcová smlouva je nadto samostatná smlouva

uzavřená oběma smluvními stranami, tudíž i pokud bychom považovali rámcovou smlouvu za obchodní podmínky, pak by všechna ujednání v rámcové smlouvě byla přijata výslovně. Pokud jde o smlouvy, občanský zákoník dává v § 1800 omezení doložek nečitelných, nesrozumitelných a zákaz doložek zvláště nevýhodných pro slabší stranu; uvedené se ovšem týká jen tzv. adhézních smluv (tj. smluv, kde smluvní podmínky určuje jen jedna strana a druhá, slabší strana buď přijme, nebo nepřijme). Lze tedy shrnout, že v případě rámcových smluv, pokud nejsou uzavírány adhézním způsobem, zákon podobnou ochranu neposkytuje.

Dále lze zmínit rozdílnost co do smluvních stran, kterými jsou uzavírány. Obchodní podmínky stanoví obecné normy, které se aplikují pro jednotlivé smlouvy uzavírané s mnoha dalšími (od sebe rozdílnými) osobami. Rámcová smlouva naopak zpravidla stanoví obecné normy pro obchodní vztah s určitou smluvní stranou.

Závěrem lze shrnout, že závěry rozhodnutí Nejvyššího soudu, podle něhož lze považovat rámcovou smlouvu fakticky za obchodní podmínky, považujeme za příliš zobecňující. Přestože se najde mnoho spojitostí rámcové smlouvy a obchodních podmínek, je zde i několik signifikantních rozdílů. Kloníme se proto k názoru, že je vhodnější rámcovou smlouvu generálně (bez bližšího zkoumání okolností konkrétního případu) nepovažovat za obchodní podmínky. Ostatně nebude možné bez dalšího aplikovat podrobnější právní úpravu obchodních podmínek na rámcové smlouvy.

Mgr. Lukáš Turner,
advokát

Mgr. David Mareš, Ph.D.,
advokát

VEDEME SVĚTEM PRÁVA

[MT Legal s.r.o., advokátní kancelář](#)

Praha | Brno | Ostrava

Tel.: +420 222 866 555

Fax: +420 222 866 546

e-mail: info@mt-legal.com

[1] Např. rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 23 Cdo 1888/2007 ze dne 22. 9. 2009.

[2] Např. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 23 Cdo 1579/2014 ze dne 9. 9. 2014.

[3] Např. dr. Šidlo v ŠIDLO, Jan. Inominátní a smíšené smlouvy. Právo prakticky. Praha: Wolters Kluwer, 2024. ISBN 978-80-7676-763-8.

[4] ŠVESTKA, Jiří; DVOŘÁK, Jan; FIALA, Josef; PELIKÁNOVÁ, Irena; PELIKÁN, Robert et al. Občanský zákoník: komentář. Svazek V, § 1721 až 2520. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. ISBN 978-80-7478-369-2.

[5] Např. rozsudek Ústavního soudu sp. zn. I ÚS 3512/11 ze dne 11. 11. 2013.

[6] Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 23 Cdo 1888/2007 ze dne 22. 9. 2009.

[7] Např. prof. Pelikánová a dr. Pelikán v ŠVESTKA, Jiří; DVOŘÁK, Jan; FIALA, Josef; PELIKÁNOVÁ, Irena; PELIKÁN, Robert et al. Občanský zákoník: komentář. Svazek V, § 1721 až 2520. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014. ISBN 978-80-7478-369-2.

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Lichevní smlouva ve světle usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. 6. 2025, sp. zn. 28 Cdo 2378/2024](#)
- [Ústavní soud rozhodl: Styk rodiče s dítětem je nejen právem, ale i povinností](#)
- [Práva pronajímatele při vyklizení pronajatých prostor](#)
- [Faktory ovlivňující náhrady za duševní útrapy pozůstalých po dopravních nehodách](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 20.: Nový zákon o kybernetické bezpečnosti](#)
- [Nový zákon o kritické infrastruktuře a jeho provázanost s novým zákonem o kybernetické bezpečnosti. Kontext a přijetí nové legislativy](#)
- [Komisionální přezkoušení: Více příležitostí, více problémů?](#)
- [Testamentární svěrenské fondy: nevyužitý potenciál v právní pasti?](#)
- [Změny zápisu zástavního práva do katastru nemovitostí už nejsou tabu. ČÚZK mění dlouholetou praxi](#)
- [Právním účinkem služebnosti poživacího práva je vstup poživatele do právního postavení pronajímatele dle dříve uzavřené nájemní smlouvy](#)
- [Nenápadná novela SŘS s velkým potenciálem: urychlí změny ve správním soudnictví výstavbu?](#)